

SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Částka 82

Rozeslána dne 10. listopadu 1999

Cena Kč 12,90

O B S A H:

243. Nález Ústavního soudu ze dne 13. října 1999 ve věci návrhu na zrušení části § 85 druhé věty zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů
 244. Vyhláška Ministerstva dopravy a spojů, kterou se mění vyhláška Ministerstva dopravy č. 102/1995 Sb., o schvalování technické způsobilosti a technických podmínkách provozu silničních vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
 245. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti, kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky (advokátní zkušební řád)
 246. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti, kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád)
-

243

NÁLEZ

Ústavního soudu

Jménem České republiky

Ústavní soud rozhodl dne 13. října 1999 v plénu o návrhu politické strany Demokratická unie podaném spolu s ústavní stížností na zrušení části § 85 druhé věty zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, která zní „ , která ve volbách získala nejméně tři procenta z celkového počtu platných hlasů,“,

takto:

Část § 85 druhé věty zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, která zní „ , která ve volbách získala nejméně tři procenta z celkového počtu platných hlasů,“ , se zrušuje.

Odůvodnění

I.

Dne 16. října 1998 podal stěžovatel, tj. politická strana Demokratická unie, ústavní stížnost podle § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu. Důvodem ústavní stížnosti bylo rozhodnutí Ministerstva financí o nevyplacení příspěvku na úhradu volebních nákladů Demokratické unii v částce 7 778 790 Kč. Ministerstvo financí oznámilo dopisem z 19. srpna 1998 Demokratické unii své rozhodnutí s odvoláním na část ustanovení § 85 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, (dále jen „volební zákon“) zavádějící pro vyplacení příspěvku hranici získaných hlasů ve výši tři procent z celkového počtu platných hlasů odevzdaných ve volbách. Ministerstvo financí je podle § 85 volebního zákona orgánem oprávněným vyplácet politickým stranám příspěvek na úhradu volebních nákladů po 90 Kč za každý platný odevzdaný hlas. S ohledem na to, že vyplacení volebního příspěvku na úhradu volebních nákladů bylo odmítnuto s poukazem na ustanovení zákona, podala Demokratická unie spolu s ústavní stížností návrh na zrušení části § 85 volebního zákona, jehož uplatněním nastala skutečnost, která je předmětem ústavní stížnosti.

Demokratická unie spatřuje v rozhodnutí Ministerstva financí porušení čl. 22 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), konkrétně zásah orgánu veřejné moci do svobodné soutěže politických sil v demokratické společnosti. Dle ústavní stížnosti, je-li každý platný hlas odevzdaný ve volbách dotován částkou 90 Kč pro příslušnou politickou stranu, pak již jakékoli další podmínky pro vyplacení této částky znamenají zásah do svobodné soutěže politických sil, neboť se tak vytvářejí nerovné podmínky pro působení politických stran. Tato nerovnost podmínek je znásobena dále i povinností kandidujících politických stran skládat kauci ve výši 1 600 000 Kč. Jestliže se pak některým stranám ani nevrátí tato kauce ani nedostanou příspěvek na volební náklady za každý odevzdaný hlas, jde o ekonomickou diskriminaci státu vůči vznikajícím politickým stranám, již jsou znevýhodněny proti stranám etablovaným, což je v přímém rozporu s čl. 5 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“), podle něhož je politický systém založen na volné soutěži politických stran. Dle Demokratické unie stát tímto postupem požaduje, aby nově vzniklá politická strana bez jakýchkoli státních finančních prostředků překročila již v prvních volbách po svém vzniku tříprocentní hranici, a to v konkurenci se stranami státem bohatě financovanými. Ústavní stížnost shledává kromě toho i jednoznačnou diskriminaci z pohledu občana, neboť stát rozhodl, že některý hlas bude mít hodnotu 90 Kč a jiný nikoli. Konečně pak poukazuje ústavní stížnost na to, že nelze pouze ochranu politických práv deklarovat a posléze pak ekonomickými nástroji činit pravý opak. Má-li být zachována skutečně svobodná soutěž politických sil, pak musí být tato částka také vyplácena za každý odevzdaný hlas bez dalších omezujících podmínek.

Ve vyjádření Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky jako účastníka řízení se především namítá, že podle čl. 87 odst. 1 písm. j) Ústavy a § 73 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb. může politická strana podat návrh k Ústavnímu soudu jen v případě jejího rozpuštění nebo jiného rozhodnutí orgánu veřejné moci, které se dotýká její činnosti. Současná právní úprava jiný právní důvod pro aktivní legitimaci politické strany v řízení podle § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nepřipouští. Demokratická unie není tedy k podání předmětného návrhu oprávněna. Poslanecká sněmovna považuje proto za bezpředmětné vyjadřovat se k návrhu na zrušení části § 85 volebního zákona a omezuje se pouze na konstatování, že volební zákon byl schválen

potřebnou většinou poslanců, podepsán příslušnými ústavními činiteli a řádně vyhlášen. Zákonodárny sbor jednal v přesvědčení, že přijatý zákon je v souladu s Ústavou, ústavním pořádkem a naším právním řádem, a je na Ústavním soudu, aby podaný návrh posoudil a vydal příslušné rozhodnutí.

Vzhledem k námitce nedostatku aktivní legitimity politické strany v řízení podle § 72 zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, byl Ústavní soud nucen nejprve se zabývat touto výhradou. Dospěl k závěru, že argumentace Poslanecké sněmovny vychází z chybného výkladu zákona, a není proto opodstatněná. Podle § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb. ústavní stížnost je oprávněna podat fyzická nebo právnická osoba podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy proti pravomocnému rozhodnutí, opatření nebo jinému zásahu orgánu veřejné moci porušujícím ústavně zaručená práva a svobody. Právnickou osobou je nepochybně i politická strana, která je subjektem práv a povinností.

Ustanovení o okruhu oprávněných osob pro podání ústavní stížnosti není dotčeno, ale pouze doplněno § 73 zákona č. 182/1993 Sb., který upravuje speciální případ rozpuštění politické strany anebo jiného rozhodnutí státní moci, jež se týká činnosti politické strany, např. rozhodnutí o zamítnutí registrace politické strany nebo o pozastavení její činnosti dle § 14 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, tedy věcí, o nichž rozhoduje zpravidla na návrh vlády Nejvyšší soud. V případě § 73 zákona č. 182/1993 Sb. může politická strana podat návrh podle čl. 87 odst. 1 písm. j) Ústavy, jestliže má za to, že rozhodnutí týkající se její činnosti není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony. Tím není omezeno právo politické strany kromě návrhů podle § 73 zákona č. 182/1993 Sb. podávat i ústavní stížnosti za podmínek § 72 zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Pokud pak jde o § 72 zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, politická strana jako právnická osoba je oprávněna podat ústavní stížnost, má-li za to, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním zákonem nebo mezinárodní smlouvou podle článku 10 Ústavy. Protože v daném případě ústavní stížností napadená skutečnost nastala bezprostředním působením ustanovení § 85 volebního zákona, přísluší Demokratické unii právo podat spolu s ústavní stížností návrh na zrušení toho právního předpisu, jehož uplatněním došlo k následkům, jež jsou předmětem ústavní stížnosti (§ 74 zákona č. 182/1993 Sb.).

Ústavní soud zvážil i pochybnost, zda ústavní stížnost nebyla podána někým zjevně neoprávněným podle § 43 odst. 1 písm. c) zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Ministerstvo financí ve sdělení z 19. srpna 1998 č. j. 143/61 733/1998 uvádí, že není oprávněno přispěvek na úhradu volebních nákladů Demokratické unii vyplatit, protože tato strana nesplnila zákonnou podmínku pro výplatu volebního příspěvku dle § 85 volebního zákona.

Ministerstvo financí patrně nepokládá své sdělení za rozhodnutí orgánu státní správy a odkazuje výslovně na „obvyklou cestu“ proti omezení, jež Demokratická unie pokládá za protiústavní. Tyto „obvyklé cesty“ mohou být dvě. První spočívá v podání návrhu na zrušení předpisu volebního zákona prostřednictvím skupiny poslanců nebo senátorů těch politických stran, jež jsou v Parlamentu již zastoupeny. Takový (imaginární) počín velkých stran ve prospěch stran malých, které jsou jejich potenciaálními konkurenty, lze však stěží předpokládat.

Druhou cestou by mohla být soudní žaloba proti České republice zastoupené Ministerstvem financí o vyplacení příslušného volebního příspěvku. Avšak i tato cesta má svá úskalí. I kdyby žalobce v takovém případě navrhl obecnému soudu, aby požádal o zrušení napadeného ustanovení volebního zákona, soud by sice mohl, ale nemusel řízení přerušit a nemusel by dle čl. 95 odst. 2 Ústavy věc předložit Ústavnímu soudu. Žalobce je v takovém případě plně odkázán na názor obecného soudu, který má povinnost obrátit se na Ústavní soud pouze tehdy, jestliže sám dojde k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním zákonem.

Je zřejmé, že při takovém postupu by stěžovateli, tj. Demokratické unii, mohla vzniknout vážná a neodvratitelná újma podle § 75 odst. 2 písm. b) zákona č. 182/1993 Sb. Avšak odkaz na „obvyklou cestu“ obecných soudů v tomto případě neobstojí ani z hlediska § 75 odst. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., neboť eventuelní námitku, že stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje, Ústavní soud nemůže akceptovat, jde-li o stížnost, která svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele – v daném případě o otázku obecného významu, jež úzce souvisí s principem rovnosti politických stran ve volební soutěži.

Bez ohledu na tuto závažnou okolnost obě cesty označené za „obvyklé“ vykazují nedostatky, jež by ve svých důsledcích znamenaly restriktivní zásahy do pojmového obsahu materiálního právního státu a do práva domáhat se soudní cestou uplatnění principu rovnosti zaručeného Ústavou, Listinou, jakož i Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (čl. 36 Listiny a čl. 6 Úmluvy). Před touto skutečností neobstojí argument, že

sdělení Ministerstva financí není formálním rozhodnutím správního orgánu. Podle § 20a zákona č. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, příspěvek vyplácí Ministerstvo financí na žádost politické strany nebo hnutí. V daném případě ve skutečnosti jde o odmítnutí vzneseného požadavku, tedy o zaujetí stanoviska, jež je ve sdělení z 19. srpna 1998 pod č. j. 143/61 733/1998 vyjádřeno. Dle názoru Ústavního soudu v tomto případě není tolik podstatné, zda šlo o formální věcné zamítnutí žádosti anebo prostě jen o „opatření“ nebo „jiný zásah“ orgánu veřejné moci.

Skutečností zůstává, že jde o negativní reakci orgánu veřejné moci na vznesený nárok, byť s odkazem, že ustanovení zákona výplatu volebního příspěvku nedovoluje. Také vzhledem k tomu je na místě ústavnost § 85 volebního zákona přezkoumat, neboť stěžovatelka odvozuje odmítnutí svých nároků právě od protiústavního charakteru tohoto ustanovení. Senát Ústavního soudu má ostatně dle § 64 odst. 1 písm. c) zákona č. 182/1993 Sb. právo „v souvislosti s rozhodováním o ústavní stížnosti“ případně též sám podat návrh na zrušení právního předpisu, dojde-li při jeho přezkoumání k závěru, že odporuje ústavnímu zákonu.

Ze všech těchto důvodů Ústavní soud přistoupil k projednání návrhu na zrušení části § 85 druhé věty volebního zákona, jež zní „ , která ve volbách získala nejméně tři procenta z celkového počtu platných hlasů,“.

II.

Ústavní soud po zvážení všech okolností případu dospěl k závěru, že návrh na zrušení části § 85 volebního zákona, jež podmiňuje státní příspěvek na volební náklady strany získáním nejméně tří procent z celkového počtu platných hlasů, je opodstatněný.

Stanovisko Ústavního soudu vychází ze zvážení základní otázky, totiž vztahu mezi dvěma rozpornými aspekty volební soutěže politických stran. Prvním z nich je požadavek svobodné volební konkurence politických stran za rovných podmínek poskytujících politickým stranám rovnou šanci ve volební soutěži a vedoucí k takové skladbě voleného sboru, jež odpovídá nejlépe skutečné diferenciaci politické vůle voličů. Druhým požadavkem je schopnost zákonodárského sboru přijímat rozhodnutí na základě formace politické většiny, tj. být zákonodárným orgánem nejen nominálním, ale i funkčním. V zemích s poměrně roztržitým spektrem politických stran se tak střetává princip účelné integrace s principem přirozené diferenciaci, neboť také potřeba vzniku politické většiny schopné jak vytvořit vládu, tak vykonávat zákonodárnou činnost je v povaze ústavního státu.

Oba tyto požadavky je třeba citlivě a vyváženě respektovat v celkové právní úpravě všech prvků volebního procesu i při úpravě postavení politických stran. Proto je z hlediska reprezentativní demokracie přípustné zařadit do právní úpravy integrační stimuly tam – a pouze tam – kde pro to existují závažné důvody, zejména za předpokladu, že by roztržitím hlasů mezi velký počet politických stran došlo k bezbřehému „přemnožení“ politických stran, a tím k ohrožení funkčnosti a akceschopnosti, jakož i kontinuity parlamentního systému. Po špatných zkušenostech s přílišnou roztržitostí parlamentního spektra přistoupily evropské státy aplikující systém poměrného zastoupení ve volbách také vesměs k zavedení integračních stimulů, zvláště pak omezovací klauzule, většinou pětiprocentní. Takové integrační zásahy zákonodárce jsou obecně pokládány za ústavně legitimní, pokud se uskutečňují v míře nezbytně nutné pro formaci politické vůle lidu potřebné pro přijímání rozhodnutí ve voleném sboru a pokud tyto úpravy ve svém celku příliš nenarušují skutečný obraz politické vůle voličů vyjádřený jejich hlasováním, neboť v konfrontaci obou těchto požadavků požívá vyšší ústavní ochrany právě princip volné soutěže politických stran (čl. 5 Ústavy, čl. 22 Listiny).

Ústavní soud se integračními stimuly již zabýval, a to zejména ve dvou případech. První (Pl. ÚS 25/96 – č. 88/1997 Sb.) se týkal pětiprocentní omezovací klauzule. Ústavní soud tehdy prohlásil tuto klauzuli za ústavně konformní a shledal, že jisté omezení diferenciaci při rozdělování mandátů je přípustné, jde-li o minimální zásah umožňující vznik sněmovny schopné plnit své ústavní funkce.

Druhým případem byl návrh na zrušení volebních kaucí (Pl. ÚS 3/96 – č. 161/1996 Sb.), který získal sice podporu většiny soudců Ústavního soudu, nikoli však většiny kvalifikované, takže byl zamítnut. V tomto případě šlo u Poslanecké sněmovny o zrušení povinnosti každé ze stran či koalicí složit kauci 200 000 Kč v každém volebním obvodu, v němž se účastní voleb, přičemž vrácení této částky je vázáno na získání alespoň pěti procent hlasů ve volbách. V důsledku toho zůstal v platnosti i tento integrační stimul, který staví i malé strany před povinnost složit 1 600 000 Kč jako kauci pro svou volební účast ve všech obvodech s rizikem, že tuto částku ztratí, nezískají-li nejméně pět procent hlasů ve volbách (§ 35 odst. 4 volebního zákona).

Jak pětiprocentní omezovací klauzule, tak i toto opatření jsou odůvodňovány potřebou čelit přílišné diferenciaci politického spektra a existenci četných drobných politických stran. V podstatě o stejné důvody se opírá i § 85 volebního zákona, který váže výplatu volebního příspěvku ve výši 90 Kč za každý hlas odevzdaný pro stranu či koalici na podmínku získání nejméně tří procent z celkového počtu platných hlasů.

Jako další důvod těchto omezení se uvádí obava z opakující se samoučelné aktivity stran směřující primárně k získání státních prostředků, jakož i zviditelnění svých kandidátů z jiných než právě volebních důvodů (např. z důvodu získání osobní popularity, z důvodů firemních, resp. obchodních aktivit, z recese aj.).

Příspěvek na úhradu volebních nákladů, tak jak je upraven v § 85 volebního zákona, není sám o sobě v zemích Evropské unie ničím zcela výjimečným. Mírnější podmínky pro vyplacení volebního příspěvku platí v Německu, Francii, Itálii a Dánsku. Belgie a Španělsko váží výplatu na získání parlamentního mandátu, Řecko na volební zisk tří procent hlasů a na kandidaturu strany alespoň ve dvou třetinách obvodů, Lucembursko na získání alespoň pěti procent v příslušném obvodu, Velká Británie, Irsko, Nizozemsko a Portugalsko neznají přímé financování politických stran státem vůbec. Z tohoto pohledu se řešení českého volebního zákona nevy-myká evropskému průměru.

Ústavní soud však soudí, že objektivní posouzení návrhu Demokratické unie vyžaduje nikoli pouze izolované zvážení samotného příspěvku na úhradu volebních nákladů, ale jeho hodnocení v souhrnu výsledného efektu všech těchto faktorů v našem volebním systému.

Tu je třeba především pojmově odlišit působení pětiprocentní omezovací klauzule od volebních kaucí a příspěvku na úhradu volebních nákladů. Omezovací pětiprocentní klauzule působí přímo a primárně až v systému rozdělování mandátů mezi jednotlivé politické strany, tedy teprve po ukončení hlasování voličů, a její vliv na vstup politických stran do volební soutěže a na jejich účast ve volbách je pouze nepřímý, totiž zprostředkovaný úvahou, zda šance získat parlamentní zastoupení pro stranu je, či není reálná. Tato úvaha může sice některé strany odradit od účasti ve volbách, jejich volnost účastnit se voleb a konkurovat ostatním ve volební soutěži však tím není přímo omezena.

Naproti tomu volební kauce představují zásah primárně nikoli do rozdělování mandátů, ale přímo jaksi „předem“ do svobody vstupu do volební soutěže a účasti ve volbách a zřetelně působí a priori na rovnost volebních šancí tím, že váží úhradu 1 600 000 Kč, které strany předem pro svou plnou účast ve volbách skládají, na získání nejméně pěti procent hlasů v celostátním měřítku.

K tomuto „apriornímu nástroji integrace“ se v České republice přímo řadí i omezení příspěvku na úhradu volebních nákladů, které svou povahou omezuje malé politické strany rovněž dalším, a to dodatečným finančním zvýhodněním, ve srovnání se stranami parlamentně zastoupenými. V České republice tak dochází k takové kumulaci ekonomických překážek pro samotnou účast malých stran ve volební soutěži, jež nemá obdoby v žádném ze států Evropské unie s volebním systémem poměrného zastoupení. V těch totiž neexistují ani v náznaku volební kauce. Přestože neexistují volební kauce, je i sama hranice pro poskytnutí příspěvku na úhradu volebních nákladů posuzována kriticky. Tak např. v Německu byla výše 2,5 % získaných hlasů shledána Spolkovým ústavním soudem protiústavní a novou úpravou § 18 zákona o politických stranách byla snížena na 0,5 % pro spolkové a 1 % hlasů pro zemské volby. Spolkový ústavní soud ve svém rozhodnutí (Entscheidungen sv. 24, s. 300, 339 n.) prohlásil, že zákonodárce sice smí výplatu volebního příspěvku učinit odvislou od získání jistého minimálního počtu hlasů, avšak hranici 2,5 % označil za protiústavní, neboť je v rozporu s principem rovných volebních šancí politických stran. Demokracie je ve své podstatě zaměřena proti privilegiím, proto v roce 1975 v jiné souvislosti týž ústavní soud shledal, že „každý má vykonávat svá státoobčanská práva co do formy a způsobu s maximální mírou rovnosti“ a že „každý musí mít bez ohledu na sociální rozdíly, zvláště pak na svůj původ, národnost, vzdělání nebo majetek, stejnou šanci stát se členem parlamentu“ (tamtéž, sv. 40, s. 317 – 318).

Princip volné soutěže politických stran zahrnuje pojmově povinnost státu respektovat rovnost šancí těchto stran z hlediska právní úpravy podmínek této soutěže a úpravy nároků pro její účastníky, neboť jde v podstatě o aplikaci obecné zásady rovnosti garantované jak ústavními, tak i mezinárodními akty. Jakýkoli zásah zákonodárce do těchto podmínek je zásahem státu a měl by se řídit obecným zájmem. Percentuální omezení pro výplatu příspěvku na úhradu volebních nákladů politických stran nesmí být produktem libovůle anebo vhodnosti posuzované pouze z hlediska zájmů etablovaných stran.

I pro Českou republiku proto platí, že zákonodárce musí při úpravách v oblasti tvorby politické vůle respektovat, že mu jsou na tomto poli vytyčeny zvláště úzké meze a že je mu odepřeno každé diferencované zacházení se stranami, jehož podkladem není důvod mimořádné závažnosti. V této souvislosti lze poukázat na závěr Spolkového ústavního soudu SRN, že „při úhradě nákladů na volební boj, při níž musí být zohledněny zásadně všechny strany, které se účastnily volebního boje, nemůže být stanovení minimálního podílu hlasů oprávněno poukazem na to, že volby mají vytvářet funkceschopné parlamenty“ (Entscheidungen, sv. 24, str. 341). Také v České republice kritérium pro tuto úpravu musí být jiné. Nejde o nástroj další integrace, ale prostě o zjišťování, zda návrhy a programy předložené k volbě jsou vážně míněny, zda se orientují výhradně na volební úspěch a nikoli na jiné cíle. Smyslem volebního příspěvku nesmí být omezení volnosti volební soutěže, ale zajištění její vážnosti. Spolkový ústavní soud SRN např. výslovně konstatoval, že podíl 0,5 % hlasů jako

důkaz vážnosti snah ve volebním boji postačí a činí zbytečným ověřování podle jiných kritérií. Čím nižší je práh volebního úspěchu, tím je pravděpodobnější, že volební úspěch se kryje s politickým významem strany.

Jestliže moderní reprezentativní demokracie bere zřetel na funkčnost parlamentního systému a přijímá v omezené míře integrační stimul do systému rozdělování mandátů, neznamená to, že integrační hlediska směřují mít přednost před principem volné a v zásadě neomezené soutěže volebních stran. Jejich volná soutěž je přímým výrazem pluralistické povahy demokratické společnosti a právě ochrana pluralismu v politickém životě má primární význam pro samu existenci demokratické společnosti. Proto je výrazně chráněna čl. 5 Ústavy a čl. 22 Listiny. Jakékoli přímé nebo nepřímé omezování rovnosti stran ve volební soutěži nesmí jednotlivě ani v kumulaci opatření, jež diferencovaně postihují nebo zvýhodňují určité strany, potlačovat apriorně již samotnou účast politických stran ve volební soutěži. Kumulace finančních podpor pouze pro některé strany je ve svých důsledcích současně kumulací faktických finančních sankcí pro strany jiné. Proto je třeba pečlivě zvažovat, zda není překročen účel takových opatření. Tímto účelem musí být pouze vážnost úsilí soupeřících stran, jež není zaměřeno k jiným cílům než k účasti na politické reprezentaci a prosazování vlastního programu v ní. Integrační stimuly jsou v reprezentativní demokracii v omezené míře přípustné až po ukončení procesu svobodné soutěže právně rovných politických stran, tedy po sečení hlasů pro strany, a to určitou diferenciací při rozdělování mandátů, nikoli však apriorně finanční stimulací některých a znevýhodněním jiných stran, neboť tím by docházelo k modifikaci a stylizaci již i v počtu hlasů pro politické strany odevzdaných.

Také francouzský Conseil Constitutionnel v roce 1990 (rozhodnutí č. 89 – 271 DC) vazbu volebního příspěvku na získání více než pěti procent hlasů v jednotlivých obvodech prohlásil za protiústavní a odporující principu rovnosti, takže v současné době se sice polovina úhrnné sumy volebních příspěvků rozděluje proporcionalně mezi strany podle počtu členů parlamentu, avšak druhá polovina se rozděluje všem stranám, jež se účastnily voleb, proporcionalně podle počtu získaných hlasů, aniž by byla stanovena procentuální hranice. V Dánsku stačí pro získání příspěvku 1 tisíc odevzdaných hlasů při posledních parlamentních volbách.

Ústavní soud již ve svém nálezu o financování politických stran (Pl. ÚS 26/94 – č. 296/1995 Sb.) uznal přípustnost státního finančního příspěvku politickým stranám, a to vzhledem k jejich nezastupitelným funkcím v ústavní formě vlády reprezentativní demokracie. Ústava v čl. 5 vychází z toho, že tvorba politické vůle a formace státní moci je výsledkem volné soutěže politických stran v rámci demokratického právního státu. Výsledkem této soutěže je určitý politický profil volených orgánů státní moci. Proto zásahy státních orgánů zpět do života politických stran jsou nežádoucí tam, kde by mohly volný a svobodný průběh soutěže stran omezit. Rovněž čl. 22 Listiny stanoví, že zákonná úprava všech politických práv a svobod a její výklad a používání musí umožňovat a ochraňovat svobodnou soutěž politických stran v demokratické společnosti.

V současné době existují pro volby do Poslanecké sněmovny materiální stimuly podněcující volební abstenci malých stran, jež musí cestou nevratných volebních kaucí státu „zaplatit“ za to, že nedosáhly hranice stanovené na pět procent platných hlasů, a tím i uhradit jakousi „pokutu“ ve výši 1 600 000 Kč za svou prostou účast ve volební soutěži. Kromě toho však existuje i řada omezení, jež finanční nároky v opačném směru, totiž nároky politických stran vůči státu, v případě malých stran zcela eliminují, a to přesto, že tyto strany uplatňují svou roli ve volební soutěži v obecném zájmu stejně jako strany parlamentně etablované. Ty navíc kromě příspěvku na úhradu volebních nákladů požívají řadu dalších materiálních výhod; mají nárok na stálý příspěvek politické straně nebo hnutí minimálně ve výši 3 000 000 Kč každým rokem, jestliže získaly nejméně tři procenta hlasů (§ 20 odst. 4 a odst. 6 zákona č. 424/1991 Sb.). Tato částka se zvyšuje za každou další i započatou desetinu procenta hlasů ročně o 100 000 Kč. Dále pak mají nárok na příspěvek na každý jednotlivý mandát dle § 20 odst. 7 zákona č. 424/1991 Sb. ve výši 500 000 Kč za mandát a konečně pak dostávají finanční úhrady od státu v souvislosti s výkonem parlamentních funkcí a činností parlamentního klubu. V SRN např. naproti tomu existuje pouze volební příspěvek vyplácený všem stranám, které získaly alespoň 0,5 % hlasů.

Kumulace řady finančních postihů malých stran (a tím finančních výhod pro větší strany) je v současné úpravě tak rozsáhlá, že dochází apriorně k „dušení“ těch malých stran, které nemají dosti finančních prostředků pro vedení volební kampaně a placení kaucí. U vědomí toho potenciální voliči takových stran již při hlasování samém uhýbají svými hlasy jinam, jestliže „jejich strana nemá dost prostředků, aby se zviditelnila v soutěži s ostatními“. Čím vyšší je limit pro malé strany, tím méně bude počet hlasů pro ně odevzdaných vyjadřovat jejich skutečný význam a tím slabší bude také věrohodnost volebních výsledků. Hlasování voličů má však být výrazem svobodného rozhodnutí ve volné soutěži stran a integrační faktor má působit až po ukončení svobodné volební soutěže.

Neúměrná kumulace materiálních sankcí je ve svých důsledcích kontraproduktivní, neboť postihuje právě jen ty demokratické politické strany, které nedisponují množstvím vydatných sponzorských darů a jimž nahromadění finančních sankcí znemožňuje vést přiměřenou volební kampaň, resp. vůbec vstoupit do volební

soutěže. Na druhé straně pak mohou jiné, rovněž malé, politické strany disponovat dostatkem finančních prostředků od vlivných sponzorů, kteří s nimi spojují politické prosazování vlastních zájmů.

Vzhledem ke všem těmto okolnostem dospěl Ústavní soud k závěru, že vazba příspěvku na úhradu volebních nákladů na získání nejméně tří procent z celkového počtu platných hlasů ve volbách do Poslanecké sněmovny svým rozsahem a zejména také s přihlédnutím k dalším omezením, jimiž jsou postihovány politické strany, které získaly méně než pět, resp. tři procenta hlasů, přesahuje nezbytnou míru potřebnou ke zjištění vážnosti volebních úmyslů stran a zasahuje do rovnosti šancí politických stran ve volební soutěži. V tomto souhrnu finančních postihů se pro některé z nich stává účast ve volbách finančně neúnosným luxusem.

Ústavní soud proto příslušné ustanovení volebního zákona s účinností od vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů zrušil pro jeho rozpor s čl. 5 Ústavy a čl. 22 Listiny. Je věcí úvahy Parlamentu České republiky, zda má být pro volby do Poslanecké sněmovny při existenci volebních kaucí ponechána též i určitá hranice – řekněme kolem 1 % – získaných hlasů jako důkaz vážnosti volebních úmyslů stran, a tím i podmínka pro výplatu příspěvku na úhradu volebních nákladů.

O ústavní stížnosti spočívající v požadavku Demokratické unie na výplatu příspěvku na úhradu volebních nákladů ve výši 7 778 790 Kč vzneseném v souvislosti s minulými volbami do Poslanecké sněmovny, jež se konaly v roce 1998, rozhodne I. senát Ústavního soudu, jakmile tento nálezný pléna Ústavního soudu bude vykonatelný.

Předseda Ústavního soudu:

JUDr. Kessler v. r.

244

VYHLÁŠKA

Ministerstva dopravy a spojů

ze dne 27. října 1999,

kteřou se mění vyhláška Ministerstva dopravy č. 102/1995 Sb., o schvalování technické způsobilosti a technických podmínkách provozu silničních vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

Ministerstvo dopravy a spojů stanoví podle § 16 k provedení § 2 a 3 zákona č. 38/1995 Sb., o technických podmínkách provozu silničních vozidel na pozemních komunikacích:

Čl. I

Vyhláška č. 102/1995 Sb., o schvalování technické způsobilosti a technických podmínkách provozu silničních vozidel na pozemních komunikacích, ve znění vyhlášky č. 299/1996 Sb. a vyhlášky č. 4/1998 Sb., se mění takto:

1. V § 13 odst. 1 písm. c) se na konci textu čárka nahrazuje středníkem a doplňuje se tato věta včetně poznámky pod čarou č. 3a): „nové typy vozidel kategorie N a O musí při schvalování technické způsobilosti splňovat podmínky stanovené zvláštním předpisem^{3a)} a musí být podle něho homologovány.

^{3a)} Vyhláška č. 176/1960 Sb. (EHK č. 105).“

2. V § 21 odst. 2 se na konci odstavce tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno m), které zní:

„m) vozidla kategorie M₁ nemusí mít hlavové opěrky u sedadel umístěných ve druhé a dalších řadách, pokud bez nich byla schválena jejich technická způsobilost při původním uvedení těchto vozidel do provozu.“

3. V § 22 odst. 1 písm. a) se zrušují slova

„– přípojného vozidla kategorie O₁ nebo O₂ vybaveného spojovacím zařízením s koulí ISO 50 2,30 m“.

4. V § 22 odst. 1 písm. a) se slova

„– samojízdných a přípojných pracovních strojů 3,00 m,“ nahrazují slovy

„– samojízdných a přípojných pracovních strojů a nesených pracovních strojů v soupravě s nosičem 3,00 m,“.

5. V § 22 odst. 1 písm. c) se slova

„– autobusu se všemi říditelnými nápravami 15,00 m,“

nahrazují slovy

„– autobusu za podmínky plnění ustanovení odstavce 4 15,00 m,“.

6. V § 22 odst. 1 písm. c) se rozměr „18,35 m“ nahrazuje rozměrem „18,75 m“.

7. V § 22 odst. 1 písmeno e) zní:

„e) délka zadního převisu vozidla, s výjimkou přívěsu s nápravou (nápravami) uprostřed, nesmí být větší než 1/3 celkové délky vozidla, nejvíce však smí být 3,50 m,“.

8. V § 24 odst. 2 písm. c) se za slova „dílčím rozvoru“ vkládají slova

„– do 1,0 m 11,00 t,“.

9. V § 24 odst. 2 písm. c) se za slovo „rovnocenné“ vkládají slova „nebo pokud je každá hnací náprava opatřena dvojitou montáží pneumatik a maximální zatížení na nápravu nepřekročí 9,5 t ...“.

10. V § 24 odst. 3 písm. b) se za slovo „rovnocenné“ vkládají slova „nebo pokud je každá hnací náprava opatřena dvojitou montáží pneumatik a maximální zatížení na nápravu nepřekročí 9,5 t,“.

11. V § 24 odst. 14 v první odrážce se slova „do 30 km . h⁻¹“ nahrazují slovy „do 40 km . h⁻¹“ a zrušuje se věta za středníkem.

12. V § 24 odst. 14 v druhé odrážce se slova „než 30 km . h⁻¹“ nahrazují slovy „než 40 km . h⁻¹“.

13. V § 25 odst. 1 se za odkaz na poznámku č. 10) vkládá čárka a odkaz na poznámku č. 10a) a pod čarou se doplňuje poznámka č. 10a), která zní:

„^{10a)} Vyhláška č. 176/1960 Sb. (EHK č. 13 H).“

14. V § 33 se za odstavec 10 vkládá nový odstavec 11, který zní:

„(11) Vozidlo nesmí být vybaveno zařízením identifikujícím nebo znemožňujícím činnost technických prostředků pro kontrolu silničního provozu používaných orgánů pověřenými dohledem na bezpečnost a plynulost silničního provozu.“

Dosavadní odstavec 11 se označuje jako odstavec 12.

15. V § 36 odst. 1 se za slovo „a“ vkládají slova „kromě vozidel kategorií L₁, L₃, T a Ss a sportovních modifikací vozidel kategorie M₁“ a na konci odstavce se doplňuje tato věta: „Povinná instalace krytů kol a la-pačů nečistot se nevztahuje na vozidla uvedená v tomto odstavci, pokud tvar a provedení daného vozidla (karosérie, nástavba apod.) splňují požadavky uvedené v odstavcích 2 až 5.“

16. V § 36 odst. 3 písm. c) se slova „a zadní hrana nejvýše 150 mm nad vodorovnou rovinou procházející středem kola“ zrušují.

17. V § 37 odst. 1 se za větu čtvrtou vkládá nová věta, která včetně poznámky pod čarou č. 25a) zní: „Pláště pneumatik pro vozidla kategorií T a O_T včetně plášťů namontovaných na nových vozidlech uvedených kategorií musí splňovat podmínky stanovené zvláštním předpisem^{25a)} a musí být podle něho homologovány; pokud tyto pláště nejsou homologovány, musí být schváleny a opatřeny schvalovací značkou.“

^{25a)} Vyhláška č. 176/1960 Sb. (EHK č. 106).“

18. V § 37 odst. 7 věta první včetně poznámky pod čarou č. 28a) zní: „Obnovené pláště pneumatik pro vozidla kategorií M a N a jejich přípojná vozidla (včetně plášťů namontovaných na nových vozidlech) musí splňovat podmínky stanovené zvláštním předpisem^{28a)} a musí být podle něj homologovány; pokud tyto pláště nejsou homologovány, musí být schváleny a opatřeny schvalovací značkou, přičemž index nosnosti a rychlostní kategorie obnovených plášťů nesmí být vyšší než původní údaje pláště před jeho obnovením.“

^{28a)} Vyhláška č. 176/1960 Sb. (EHK č. 108 a 109).“

19. Poznámka pod čarou č. 29) zní:

²⁹⁾ Vyhláška č. 176/1960 Sb. (EHK č. 29, 32, 33, 66, 94 a 95).“

20. V § 39 odst. 1 ve větě třetí za číslicí „32“ se slovo „a“ nahrazuje čárkou a za číslicí „33“ se vkládají slova „94 a 95“.

21. V § 41 odstavec 6 zní:

„(6) U vozidel kategorie N s nedělenou skříňovou karosérií musí být za poslední řadou sedadel pevná přepážka oddělující prostor pro cestující od prostoru pro náklad. Tato přepážka musí být do výšky nejméně 500 mm nad bodem H a od podlahy prostoru pro náklad v provedení z plného materiálu a nad tuto výšku musí být v provedení zabraňujícím vniknutí velkých předmětů (50 x 50 mm) do prostoru pro cestující. V nákladních motorových a přípojných vozidlech s uzavřeným prostorem pro náklad a opatřených ve stěnách a ve dveřích okny mohou být tato okna zasklena bezpečnostními skly nebo zasklívacím materiálem, který musí splňovat podmínky stanovené zvláštním předpisem³¹⁾ a musí být podle něho homologovány (schváleny). Tato okna ze strany prostoru pro náklad musí být

chráněna dostatečně tuhou a pevnou zábranou (např. mříží s maximálním rozměrem otvorů 50 x 50 mm) proti náhodnému poškození přepravovaným nákladem. Instalace takové zábrany nemusí být u posuvných dveří vozidla, pokud to konstrukční řešení těchto dveří neumožňuje.“

22. V § 42 odst. 1 za větu druhou se vkládá nová věta, která včetně poznámky pod čarou č. 36a) zní: „Obdobně se postupuje i u autobusů dvoupodlažních,^{36a)} které při první registraci musí splňovat i podmínky stanovené zvláštním předpisem³⁷⁾ a musí být podle něj schváleny.“

^{36a)} Vyhláška č. 176/1960 Sb. (EHK č. 107).“

23. § 49 zní:

„§ 49

Provozní hmoty

(1) K pohonu motorů vozidel a k plnění mazačích, chladicích a jiných systémů a zařízení vozidel se smí používat pouze provozních hmot předepsaných výrobcem takových systémů nebo zařízení. Pohonné hmoty prodávané pro jejich přímou spotřebu a používané v provozu silničních motorových vozidel musí svými kvalitativními parametry splňovat požadavky stanovené platnými vnitrostátními technickými normami nebo příslušnými mezinárodními normativy s přihlédnutím k daným nebo předpokládaným klimatickým podmínkám.

(2) Automobilové benzíny a motorové nafty dodávané pro jejich přímou spotřebu k provozu silničních motorových vozidel musí splňovat, kromě příslušných technických norem, také následující podmínky:

- automobilový benzín olovnatý musí obsahovat nejméně 0,03 g · l⁻¹ a nejvíce 0,15 g · l⁻¹ olova,
- automobilový benzín bezolovnatý může obsahovat nejvíce 0,005 g · l⁻¹ olova,
- motorová nafta může obsahovat nejvíce 0,50 g · kg⁻¹ síry.

(3) Počínaje dnem ukončení prodeje olovnatého automobilového benzínu musí být u čerpacích stanic zařízených na výdej benzínu pro motory starších vozidel používajících olovnaté benzíny k dispozici kromě benzínu bezolovnatého také buď bezolovnatý automobilový benzín s přísadami dodanými výrobcem, které umožní spolehlivý provoz těchto motorů, nebo v prodeji přísady, jejichž přidání ve stanoveném množství k určitému druhu bezolovnatého benzínu zabezpečí palivo potřebné pro zážehové motory, pro které výrobce stanovil olovnatý benzín.

(4) Automobilový benzín určený k pohonu spalovacího motoru vozidla musí odpovídat příslušné české technické normě, a to automobilový benzín bezolovnatý ČSN EN 228 (65 6505) a automobilový benzín olovnatý ČSN 65 6505.

(5) Motorová nafta určená k pohonu spalovacího motoru vozidla musí odpovídat české technické normě ČSN EN 590 (65 6506).

(6) K pohonu vznětových motorů lze použít také metylestery řepkového oleje (tzv. biopalivo), a to buď samostatně podle české technické normy ČSN 65 6507 nebo ve směsi s ropnými složkami v množství nad 30 % hm. metylesterů podle české technické normy ČSN 65 6508 anebo ve směsi s ropnými složkami v množství do 5 % hm. metylesterů podle české technické normy ČSN 65 6509. Pro použití směsí s ropnými složkami v množství nad 5 % hm. metylesterů musí výrobce daného motoru vyjádřit souhlas s jejich použitím.

(7) Zkapalněný ropný plyn (LPG) určený k pohonu spalovacího motoru musí odpovídat české technické normě ČSN EN 589.

(8) Stlačený zemní plyn (CNG) určený k pohonu spalovacího motoru musí odpovídat české technické normě ČSN 38 6110.

(9) Při vzorkování uvedených pohonných hmot se musí postupovat pro automobilové benzíny, motorovou naftu a biopalivo podle české technické normy ČSN 65 6005, pro LPG podle české technické normy ČSN EN ISO 4257 (65 6480) a pro CNG dle české technické normy ČSN 38 6110.

(10) Analýzy odebraných vzorků pohonných hmot pro účely ověření jejich kvality ze strany kontrolních orgánů se provádějí v akreditovaných laboratořích.

(11) Shodnost výsledků kontrolních analýz odebraných vzorků provozních hmot ve vztahu k mezím jejich specifikací musí odpovídat příslušné české technické normě ČSN EN ISO 4259 (65 6003).

(12) Používání paliv a maziv podle odstavců 1 až 11 neplatí pro provoz vojenských vozidel.⁴⁷⁾ Poznámky pod čarou č. 44a), 44b), 44c), 44d), 44e), 44f), 44g), 44h), 44i), 45a) a 45b) se zrušují.

24. Poznámka pod čarou č. 47) zní:

⁴⁷⁾ Vyhláška č. 176/1960 Sb. (EHK č. 15, 40, 47, 83 a 101).“.

25. Poznámka pod čarou č. 49) zní:

⁴⁹⁾ Vyhláška č. 176/1960 Sb. (EHK č. 24 a 96).“.

26. V § 51 odst. 4 se na konci odstavce doplňuje tato věta: „Při výměně katalyzátoru ve výfukovém systému vozidla může být místo katalyzátoru určeného pro prvovýrobu vozidla (motoru) použito též katalyzátor vyrobeného pro náhradní potřebu, který musí splňovat podmínky stanovené zvláštním předpisem a musí být podle něho homologován.^{49a)}“.

27. Doplňuje se poznámka pod čarou č. 49a), která zní:

^{49a)} Vyhláška č. 176/1960 Sb. (EHK č. 103).“.

28. V § 60 odstavec 3 zní:

„(3) Při schvalování technické způsobilosti typu vozidla kategorie M₁ musí být tato vozidla vybavena také střední homologovanou svítilnou brzdového světla kategorie S3, jejíž umístění na vozidle musí být schváleno podle zvláštního předpisu.⁵³⁾ Pripouští se dodatečná montáž střední brzdové svítilny kategorie S3, která musí být homologovaného provedení a může být umístěna buď vně, nebo uvnitř vozidla, přičemž svým vyzařovaným světlem nesmí obtěžovat řidiče daného vozidla. Umístění svítilny na vozidle musí splňovat následující podmínky:

- a) vlastní brzdová svítilna musí splňovat podmínky stanovené zvláštním předpisem⁵²⁾ a musí být podle něj homologována,
- b) na vozidle smí být montováno pouze jedno zařízení kategorie S3. Neprochází-li střední podélná rovina vozidla pevným panelem karosérie, ale oděluje-li jednu nebo dvě části vozidla (např. dveře) tak, že chybí dostatek prostoru k montáži jediného zařízení kategorie S3 ve střední podélné rovině na takových pohyblivých částech, mohou být buď montována dvě zařízení kategorie S3 typu „D“ nebo jediné zařízení kategorie S3 vysunuté vlevo nebo vpravo od střední podélné roviny,
- c) vztažný střed brzdové svítilny kategorie S3 musí být umístěn ve střední podélné rovině vozidla. V případě, kdy jsou podle předchozího odstavce montována dvě zařízení kategorie S3, musí být umístěna po jednom co nejbližší střední podélné rovině na jejich obou stranách. Tam, kde je podle předchozího odstavce přípustné vysunutí jediné svítilny kategorie S3 mimo střední podélnou rovinu, nesmí při tomto vysunutí překročit vzdálenost vztažného středu svítilny od střední podélné roviny vozidla hodnotu 150 mm,
- d) na výšku nesmí horizontální rovina, která se dotýká spodního okraje přivrácené plochy brzdové svítilny kategorie S3, být buď více než 150 mm pod horizontální rovinou, tečnou k činnému povrchu skla nebo zasklení zadního okna, nebo být níže než 850 mm nad vozovkou. Horizontální rovina, která se dotýká spodního okraje přivrácené plochy zařízení kategorie S3, však musí procházet nejméně nad horizontální rovinou, tečnou k horním okrajům přivrácené plochy standardních původních brzdových svítilen (kategorie S1 nebo S2),
- e) brzdová svítilna kategorie S3 může být montována na vnějšku vozidla nebo ve vozidle, ale v případě, kdy je namontována ve vozidle, nesmí vyzařované světlo obtěžovat řidiče zpětnými zrcátky ani jinými povrchy vozidla (například zadním sklem). Zařízení kategorie S3 nemůže být sloučeno s kteroukoliv jinou svítilnou,
- f) brzdová svítilna kategorie S3 musí být uváděna v činnost pouze zároveň s ostatními brzdovými

svítilnami a musí vydávat nepřerušované světlo červené barvy,

- g) u vozidel kategorií M_2 a M_3 se připouští doplnkový pár brzdových světel umístěný symetricky vzadu v horní třetině celkové výšky vozidla.“

29. Za § 62 se vkládá nový § 62a, který včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 53c) a 53d) zní:

„§ 62a

Obrysově značení

(1) Pro zvýraznění viditelnosti vozidel a jejich jízdních souprav při snížené viditelnosti^{53c)} se připouští jejich zvýrazňovací nebo obrysově značení pásy pro vratný odraz světla. Tyto pásy a jejich umístění musí splňovat podmínky stanovené zvláštním předpisem^{53d)} a musí být podle něho homologovány.

^{53c)} § 2 a 31 vyhlášky č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích (pravidla silničního provozu), ve znění pozdějších předpisů.

^{53d)} Vyhláška č. 176/1960 Sb. (EHK č. 104).“.

29. V § 71 odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 63) zní:

„(2) Vozidla kategorií M_2 , M_3 , N_2 a N_3 musí mít zabudované kontrolní zařízení, kterým je přístroj určený k zabudování do silničního motorového vozidla pro automatickou nebo poloautomatickou indikaci a záznam údajů o provozu těchto vozidel a o některých pracovních časech řidičů těchto vozidel (dále jen „tachograf“). Tachograf musí mít vizuální ukazatele ujeté vzdálenosti, rychlosti jízdy a času a záznamové zařízení pro registraci ujeté vzdálenosti, rychlosti jízdy, doby řízení a pracovní činnosti řidiče (řidičů) a každého otevření přístroje. Tachograf musí splňovat podmínky stanovené zvláštním předpisem⁶³⁾ a musí být podle něho homologován (např. tachograf EEC/EC). Vozidla uvedených kategorií v mezinárodní silniční dopravě musí mít instalovaný homologovaný tachograf podle zvláštního předpisu,⁶³⁾ přičemž tato povinnost se vztahuje i na vozidla kategorie N_1 s připojeným přípojným vozidlem, pokud celková hmotnost takové jízdní soupravy přesahuje 3,5 t.

⁶³⁾ Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 108/1976 Sb., o Evropské dohodě o práci osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě (AETR), ve znění pozdějších předpisů.“.

31. V § 71 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Ustanovení odstavce 2 se nevztahují na:

- a) vozidla určená pro přepravu nákladu, jejichž celková hmotnost včetně celkové hmotnosti přívesu nebo návěsu nepřekračuje 3,5 t,
b) vozidla pro přepravu cestujících, která podle

druhu své konstrukce a svého vybavení jsou určena pro přepravu nejvýše 9 osob včetně řidiče,

- c) vozidla používaná pro přepravu cestujících na pravidelných linkách, kde délka tratě této linky nepřesahuje 50 km,
d) vozidla, jejichž nejvyšší dovolená rychlost nepřesahuje $30 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$,
e) vozidla používaná nebo řízená ozbrojenými silami, civilní obranou, požárními sbory a Policií České republiky,
f) vozidla používaná pro zvláštní účely, tj. údržbu a opravy kanalizací, vody, plynu a elektřiny, údržbu a kontrolu silnic, odvoz a likvidaci odpadků, telegrafní a telefonní služby, přepravu poštovních zásilek, rozhlasové a televizní vysílání a detekce rozhlasových a televizních vysílačů a přijímačů,
g) vozidla používaná za mimořádných okolností nebo při záchranných akcích,
h) specializovaná vozidla používaná pro lékařské účely,
i) vozidla přepravující cirkus a lunapark,
j) speciální havarijní vozidla,
k) vozidla používaná při silničních jízdních zkouškách pro účely vývoje, opravy nebo údržby a nová nebo přestavěná vozidla, která ještě nebyla uvedena do provozu,
l) vozidla používaná pro nekomerční přepravu nákladů pro osobní užití,
m) vozidla používaná pro svoz mléka z farem a zpětnou přepravu kontejnerů na mléko nebo mléčných výrobků určených pro krmení dobytka na farmy.“.

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 4 a 5.

32. V § 71 se v odstavci 5 větě poslední doplňují tato slova: „a při provozu vozidla nesmí být vyřazeny z činnosti“.

33. V § 73 odst. 4 věta druhá včetně poznámky pod čarou č. 69) zní: „Vozidla kategorií M_1 a N_1 , jejichž celková hmotnost nepřevyšuje 2 t, musí splňovat podmínky stanovené zvláštním předpisem⁶⁹⁾ a musí být podle něj homologována; vozidla ostatních kategorií, která takové zařízení mají instalováno, musí být homologována nebo musí být schválena jejich technická způsobilost ve smyslu uvedeného zvláštního předpisu.

⁶⁹⁾ Vyhláška č. 176/1960 Sb. (EHK č. 97).“.

34. Poznámka pod čarou č. 73) zní:

„⁷³⁾ Vyhláška č. 176/1960 Sb. (EHK č. 102).“.

35. V § 95 v odstavci 1 se na konci doplňuje věta, která včetně poznámky pod čarou č. 87a) zní: „Elek-

tromobily kategorie M a N, jejichž maximální konstrukční rychlost je vyšší než $25 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$ a u nichž jsou použity baterie jako zdroj elektrické energie, musí splňovat podmínky stanovené zvláštním předpisem^{87a)} a musí být podle něho homologovány.

^{87a)} Vyhláška č. 176/1960 Sb. (EHK č. 100).“.

36. V § 106 odstavec 3 zní:

„(3) Změní-li se zvláštní předpis³⁾ a není-li v něm stanoveno jinak (přechodná ustanovení nebo jiná ustanovení), postupuje se u vozidel, součástí a příslušenství takto:

- a) předměty podléhající homologování, které dosud nebyly homologovány, se posuzují podle znění zvláštního předpisu platného v době začátku homologačního procesu,
- b) předměty podléhající homologování mohou být homologovány i podle předchozího znění zvláštního předpisu, nejdéle však 365 dnů po dni, kdy nové znění daného předpisu vstoupilo v platnost,
- c) homologace udělené podle podmínek stanovených v předchozím znění zvláštního předpisu zůstávají v platnosti i nadále, pokud v nyní platném znění zvláštního předpisu není stanoveno jinak.“.

37. V § 106 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) Technickou způsobilost typu vozidla kategorie M_1 lze schválit na základě a v provedení podle Směrnice EU pro typovou homologaci, za předpokladu, že na výrobním štítku vozidla je vyznačeno číslo této homologace. Toto číslo musí být uvedeno také v technickém průkazu vozidla.“.

Dosavadní odstavce 5 až 7 se označují jako odstavce 6 až 8.

38. Za § 106 se vkládá nový § 106a, který zní:

„§ 106a

Není-li termín nabytí účinnosti nebo termín ukončení platnosti určitých ustanovení této vyhlášky shodný s datem nabytí její účinnosti, platí termíny následující:

- a) platnost technických popisů typu vozidla, které byly schvalovacím orgánem vydány s neomezenou dobou platnosti podle § 13 odst. 2, končí dne 30. června 2000,
- b) platnost typových schválení, které byly schvalovacím orgánem vydány s neomezenou dobou platnosti podle § 20 odst. 2, končí dne 30. června 2000,
- c) pláště pneumatik pro vozidla kategorií T a O_T musí splňovat náležitosti stanovené podle § 37

odst. 1, pokud byly vyrobeny nebo dovezeny počínaje dnem 1. ledna 2001,

- d) dvoupodlažní autobusy musí splňovat náležitosti stanovené podle § 42 odst. 1, počíná-li datum jejich první registrace dnem 1. července 2001,
- e) prodej automobilového benzínu olovnatého přímým spotřebitelům podle § 49 odst. 2 písm. a) musí být ukončen nejpozději do dne 1. ledna 2001,
- f) vozidla kategorií M_2 , M_3 , N_2 , N_3 podle § 71 odst. 2 uvedená do provozu počínaje dnem 1. července 1995 musí mít instalovaný homologovaný tachograf a tato vozidla uvedená do provozu počínaje dnem 1. ledna 1990 musí mít takový tachograf instalovaný nejpozději do dne 1. července 2000; u vozidel uvedených kategorií uvedených do provozu přede dnem 1. ledna 1990 není nutné provádět výměnu instalovaných tachografů jiných provedení za tachografy homologované podle zvláštního předpisu, pokud původní tachograf splňuje podmínky pro něj stanovené,
- g) vozidla kategorií M_1 a N_1 podle § 73 odst. 4 musí splňovat podmínky stanovené zvláštním předpisem tehdy, bude-li jejich technická způsobilost jako typ schvalována ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky,
- h) elektromobily podle § 95 odst. 1 musí při schvalování technické způsobilosti jejich typu splňovat podmínky stanovené zvláštním předpisem počínaje dnem 1. ledna 2001.“.

39. V § 108 odst. 2 se na konci tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno p), které zní:

- „p) u přestavěných vozidel, pokud přestavba není započata v dokladech vozidla nebo přestavěné vozidlo svým provedením neodpovídá technickým podmínkám stanoveným v povolení pro danou přestavbu, zejména pokud provedená přestavba daného vozidla může bezprostředně ohrozit zdraví a bezpečnost přepravovaných osob nebo může bezprostředně ohrozit bezpečnou přepravu nákladu.“.

40. Za § 110 se vkládá nový § 110a, který zní:

„§ 110a

Zrušuje se vyhláška č. 4/1998 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva dopravy č. 102/1995 Sb., o schvalování technické způsobilosti a technických podmínkách provozu silničních vozidel na pozemních komunikacích, ve znění vyhlášky Ministerstva dopravy a spojů č. 299/1996 Sb.“.

Čl. II

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2000.

Ministr:

doc. Ing. **Peltrám**, CSc. v. r.

245

VYHLÁŠKA

Ministerstva spravedlnosti

ze dne 21. října 1999,

kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky (advokátní zkušební řád)

Ministerstvo spravedlnosti stanoví po vyjádření České advokátní komory podle § 52 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, (dále jen „zákon“):

Čl. I

Vyhláška č. 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky (advokátní zkušební řád), se mění takto:

1. V § 4 odst. 1 se za slova „v § 5 odst. 1 písm. c) zákona“ vkládají slova „nebo v § 7 odst. 3 věta druhá zákona“.

2. V § 8 odst. 2 se za první větu vkládá tato věta: „Pospěchovým stupněm „advokátní zkoušku složil výtečně“ lze však hodnotit pouze uchazeče, který byl hodnocen prospěchovým stupněm „prospěl výtečně“ alespoň ve třech oborech.“.

3. § 9 zní:

„§ 9

Uchazeč, který zkoušku nesložil, avšak byl hod-

nocen alespoň ve třech oborech nejméně prospěchovým stupněm „prospěl“, vykoná opakovanou zkoušku podle § 7 odst. 2 zákona pouze v oborech, ve kterých byl při předchozí zkoušce hodnocen prospěchovým stupněm „neprospěl“. Druhá opakovaná zkouška se však koná ze všech oborů.“.

4. V § 13 odstavec 3 zní:

„(3) Doba trvání uznávací zkoušky nemá přesáhnout dvě hodiny. Cizím jazykem, ve kterém lze uznávací zkoušku vykonat, se rozumí jazyk anglický, francouzský nebo německý.“.

2. V § 14 odst. 1 část věty za středníkem zní: „součástí přihlášky je volba cizího jazyka, ve kterém uchazeč hodlá zkoušku vykonat (§ 13 odst. 3), pokud uchazeč uznávací zkoušku nevykoná v jazyce českém nebo slovenském.“.

Čl. II

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Ministr:

JUDr. Motejl v. r.

246

VYHLÁŠKA

Ministerstva spravedlnosti

ze dne 21. října 1999,

kteřou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád)

Ministerstvo spravedlnosti stanoví po vyjádření České advokátní komory podle § 51 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, (dále jen „zákon“):

Čl. I

Vyhláška č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád), se mění takto:

1. V § 2 odstavec 1 zní:

„(1) Předseda kárné komise České advokátní komory (dále jen „předseda kárné komise“) bez odkladu po zahájení kárného řízení (§ 7 odst. 1) písemně ustanoví kárný senát podle § 33 odst. 1 zákona a jmenuje jeho předsedu a další členy z řad členů kárné komise.“.

2. V § 2 odstavec 3 zní:

„(3) Zanikne-li funkce některého z členů kárného senátu, předseda kárné komise bez odkladu písemně jmenuje člena nového, popřípadě určí nového předsedu kárného senátu. Dosud provedené důkazy se provedou znovu pouze v případě, že to navrhne některý z účastníků kárného řízení.“.

3. V § 5 odstavec 1 zní:

„(1) Představenstvo České advokátní komory (dále jen „představenstvo“) ustanoví písemně odvolací senát podle § 35 odst. 2 zákona na nejbližším zasedání poté, co mu bylo předsedou kárné komise předloženo odvolání [§ 26 odst. 2 písm. b)]; představenstvo určí současně z členů odvolacího senátu jeho předsedu.“.

4. § 6 se zrušuje.

5. V § 7 odst. 2 se ve větě druhé slova „kárného senátu“ nahrazují slovy „kárné komise“.

6. V § 7 odstavec 3 zní:

„(3) Předseda kárné komise doručí kárnou žalobu bez odkladu způsobem uvedeným v § 55e zákona advokátovi nebo advokátnímu koncipientovi, proti němuž je kárné řízení zahájeno, (dále jen „kárné obviněný“).“.

7. § 8 zní:

„§ 8

Současně se zasláním kárné žaloby sdělí předseda kárné komise kárně obviněnému jména členů kárného

senátu s poučením o právu vznést námitku podjatosti (§ 3 odst. 1). Předseda kárné komise vyzve dále kárně obviněného, aby se ve lhůtě, která nesmí být kratší než jeden týden a delší než dva týdny, ke kárné žalobě písemně vyjádřil; vyjádření se podává předsedovi kárné komise podáním adresovaným do sídla Komory.“.

8. Za § 8 se vkládá nový § 8a, který zní:

„§ 8a

Předseda kárné komise postoupí kárný spis předsedovi kárného senátu bez odkladu poté, co

- a) uplynula marně lhůta daná kárnému žalobci k odstranění vad kárné žaloby (§ 7 odst. 2);
- b) obdržel vyjádření ke kárné žalobě podle § 8, nejpozději však do tří týdnů poté, co se dozvěděl o doručení kárné žaloby kárně obviněnému.“.

9. V § 11 odst. 1 písm. c) se slova „mu předsedou kárného senátu“ nahrazují slovy „podle § 7 odst. 2“.

10. V § 12 odst. 2 písmeno b) zní:

„b) požádal-li kárně obviněný o vyškrtnutí ze seznamu advokátů nebo ze seznamu advokátních koncipientů; ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) tím není dotčeno.“.

11. V § 13 odstavec 1 zní:

„(1) Nerozhodne-li kárný senát o zastavení nebo přerušení kárného řízení, nařídí předseda kárného senátu po dohodě s předsedou kárné komise a ostatními členy kárného senátu jednání k projednání věci, a to tak, aby se konalo zpravidla nejpozději do tří měsíců ode dne, kdy obdržel od předsedy kárné komise kárný spis. Předseda kárného senátu požádá současně předsedu kárné komise, aby k jednání předvolal účastníky kárného řízení, jejich zástupce a ostatní osoby, jejichž přítomnost je při jednání třeba.“.

12. § 17 se zrušuje.

13. V § 18 odst. 1 se slova „§ 33 odst. 4“ nahrazují slovy „§ 33 odst. 6“.

14. § 20 zní:

„§ 20

(1) Předseda kárného senátu svolá poradu kárného senátu k přijetí rozhodnutí zpravidla bezprostředně po skončení závěrečných řečí.

(2) Rozhodnutí kárného senátu se přijímá hlasováním.“

15. V § 22 se slova „není-li dále stanoveno jinak.“ nahrazují slovy „nejde-li o případ uvedený v § 32 odst. 5 zákona.“

16. § 24 zní:

„§ 24

(1) Kárný senát vysloví, že se kárně obviněný dopustil kárného provinění, jestliže bylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byla podána kárná žaloba, že tento skutek je kárným proviněním a že jej spáchal kárně obviněný.

(2) Při rozhodování o upuštění od uložení kárného opatření podle § 32 odst. 5 zákona a při ukládání kárného opatření přihlíží kárný senát zejména k povaze skutku a jeho následkům, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k osobě kárně obviněného a míře jeho zavinění, jakož i k jeho osobním poměrům.“

17. V § 31 písm. c) se slova „§ 24 odst. 3;“ nahrazují slovy „§ 32 odst. 5 zákona;“

18. V § 31 písm. e) se slova „§ 33 odst. 3“ nahrazují slovy „§ 33 odst. 5“.

19. V § 32 písm. e) se slova „§ 24 odst. 3,“ nahrazují slovy „§ 32 odst. 5 zákona,“

20. § 34 až 36 znějí:

„§ 34

(1) Návrh na obnovu kárného řízení se podává předsedovi kárné komise podáním adresovaným do sídla Komory. Návrh musí být podán písemně a musí obsahovat označení skutečností nebo důkazů, které mají být důvodem k obnově kárného řízení (§ 35c odst. 2 zákona); ustanovení § 7 odst. 2 věta druhá a § 10 se použijí přiměřeně.

(2) Předseda kárné komise zašle návrh na obnovu kárného řízení dalším účastníkům původního kárného řízení k vyjádření; ustanovení § 8 se použije přiměřeně.

§ 35

(1) Kárný senát k projednání návrhu na obnovu kárného řízení ustanoví předseda kárné komise; postupuje přitom přiměřeně podle § 2 až 4.

(2) Kárný senát projedná návrh na obnovu kárného řízení přiměřeně podle části třetí a čtvrté; jednání nemusí být nařízeno.

§ 36

(1) Při ustanovení odvolacího senátu pro projed-

nání odvolání proti rozhodnutí o návrhu na povolení obnovy kárného řízení postupuje představenstvo přiměřeně podle § 5.

(2) V řízení o odvolání proti rozhodnutí o návrhu na povolení obnovy kárného řízení postupuje odvolací senát přiměřeně podle části páté.“

21. V § 37 odst. 1 se slova „§ 35 odst. 1“ nahrazují slovy „§ 35c odst. 4 zákona“.

22. V § 37 odstavec 2 zní:

„(2) Bylo-li pravomocně rozhodnuto o povolení obnovy kárného řízení jen na návrh kárně obviněného, nemůže mu být v novém kárném řízení uloženo kárné opatření, jestliže bylo v původním kárném řízení od jeho uložení upuštěno, ani mu nemůže být uloženo přísnější kárné opatření, než jaké bylo uloženo původním rozhodnutím.“

23. V § 38 odstavec 1 zní:

„(1) Rozhodnutí, kterým se řízení před kárným senátem nebo odvolacím senátem končí, přijaté při jednání musí být předsedou kárného senátu nebo předsedou odvolacího senátu vyhlášeno způsobem uvedeným v § 25.“

24. V § 39 odstavec 1 zní:

„(1) Písemné vyhotovení rozhodnutí, kterým se řízení před kárným senátem nebo před odvolacím senátem končí, musí být doručeno jeho účastníkům do vlastních rukou; účastníkům původního kárného řízení musí být takto doručeno písemné rozhodnutí kárného senátu o návrhu na povolení obnovy kárného řízení a písemné vyhotovení rozhodnutí odvolacího senátu o odvolání proti takovému rozhodnutí kárného senátu. Advokátovi nebo advokátnímu koncipientovi se doručuje způsobem uvedeným v § 55e zákona.“

25. V § 39 odst. 2 se za slova „podle § 35 odst. 1 zákona“ vkládají slova „nebo § 35c odst. 4 zákona“.

26. V § 40 se za slova „v kárném řízení“ vkládají slova „a v řízení o povolení obnovy kárného řízení“.

27. V § 40 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavcem 2, který zní:

„(2) Pověření advokáta provedením přípravných úkonů potřebných k prověření, zda došlo ke kárnému provinění podle § 33 odst. 3 zákona, musí být učiněno písemně a musí z něj být zřejmé, které věci se týká.“

Čl. II

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Ministr:

JUDr. Motejl v. r.

UPOZORNĚNÍ ODBĚRATELŮM

Žádáme odběratele Sbírky zákonů, kteří mají účet vedený u České spořitelny a. s., aby laskavě sdělili jeho nové číslo na níže uvedenou adresu:

MORAVIAPRESS, a. s.
U Póny 3061
690 02 Břeclav
fax: 0627/321 417, 418
e-mail: mpress@bv.anet.cz

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon (02) 792 70 11, fax (02) 795 26 03 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/SB, 170 34 Praha 7-Holešovice, telefon: (02) 614 32341 a 614 33502, fax (02) 614 33502 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon 0627/305 161, fax: 0627/321 417. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel./fax: 00421 7 525 46 28, 525 45 59. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha činí 3000,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** celoroční předplatné i objednávky jednotlivých částek – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon: 0627/305 179, 305 153, fax: 0627/321 417. – **Drobný prodej** – **Benešov:** HAAGER – Potřeby školní a kancelářské, Masarykovo nám. 101; **Bohumín:** ŽDB, a. s., technická knihovna, Bezručova 300; **Brno:** GARANCE-Q, Koliště 39, Knihkupectví ČS, Kapucínské nám. 11, Knihkupectví M. Ženíška, Květinářská 1, M.C.DES, Cejl 76, SEVT, a. s., Česká 14; **České Budějovice:** PROSPEKTRUM, Kněžská 18, SEVT, a. s., Krajinská 38; **Hradec Králové:** TECHNOR, Hořická 405; **Chomutov:** DDD Knihkupectví –Antikvariát, Ruská 85; **Jihlava:** VIKOSPOL, Smetanova 2; **Kadaň:** Knihařství – Přibíková, J. Švermy 14; **Kladno:** eL VaN, Ke Stadionu 1953; **Klatovy:** Krameriovo knihkupectví, Klatovy 169/I.; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Most:** Knihkupectví Růžička, Šefíková 529/1057; **Napajedla:** Ing. Miroslav Kučeřík, Svatoplukova 1282; **Olomouc:** BONUM, Ostružnická 10, Tycho, Ostružnická 3; **Ostrava:** LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Dr. Šmerala 27; **Pardubice:** LEJHANEK, s. r. o., Sladkovského 414, PROSPEKTRUM, nám. Republiky 1400 (objekt GRAND); **Plzeň:** ADMINA, Úslavská 2, EDICUM, Vojanova 45, Technické normy, Lábkova pav. č. 5; **Praha 1:** FIŠER-KLEMENTINUM, Karlova 1, KANT CZ, s. r. o., Hybernská 5, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, Moraviapress, a. s., Na Florenci 7-9, tel.: 02/232 07 66, PROSPEKTRUM, Na Poříčí 7; **Praha 2:** NEWSLETTER PRAHA, Šafaříkova 11; **Praha 4:** PROSPEKTRUM, Nákupní centrum Budějovická, Olbrachtova 64, SEVT, a. s., Jihlavská 405; **Praha 5:** SEVT, a. s., E. Peškové 14; **Praha 6:** PPP – Staňková Isabela, Verdunská 1; **Praha 8:** JASIPA, Zenklova 60; **Praha 10:** Abonentní tiskový servis, Hájek 40, Uhříněves, BMSS START, areál VÚ JAWA, V Korytech 20; **Přerov:** Knihkupectví EM-ZET, Bartošova 9; **Sokolov:** KAMA, Kalousek Milan, Poláčkova 1826; **Šumperk:** Knihkupectví D-G, Hlavní tř. 23; **Teplice:** L + N knihkupectví, Kapelní 4; **Trutnov:** Galerie ALFA, Bulharská 58; **Ústí nad Labem:** 7 RX, s. r. o., Mírová 4, tel.: 047/44 249, 44 252, 44 253; **Zábřeh:** Knihkupectví PATKA, Žižkova 45; **Žatec:** Prodejna U Pivovaru, Žižkovo nám. 76. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevídování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamace:** informace na tel. čísle 0627/305 168. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.